

#49

květen 2025

JOURNAL

časopis Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

ROZHOVOR:
TOMÁŠ POLICAR

- 2 Fakulta vychovává fairtradové podnikatele
- 4 Nejlepší studentské kapely zahrály v Rockli

STUDENTSKÝ ŽIVOT

6

Němčinářům se hodí i herecké zkušenosti

- 8 Univerzitu rozzářily hokejové úspěchy
- 10 Bitva o Budějce vrcholí fotbalovým derby

12

ROZHOVOR

Rok děkanem: čas na bilanci

- 16 Školkotelka dobývá Česko
- 18 Výměna studentů propojuje kontinenty
- 20 Nový e-shop láká na rybí lahůdky
- 22 Tajemství saharské pumpy

ABSOLVENT

24

Rezistence na léky je problém,
má ale řešení

- 27 Studentky fyzioterapie učily v Nepálu péct chléb

Vydavatel:

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Branišovská 31a, 370 05, České Budějovice

Šéfredaktor:

Mgr. Alena Binterová, Mgr. Miroslav Boček,
Mgr. Edita Kadlecová, Marek Kerles

Fotograf:

Bc. Vojtěch Havlis

Grafické práce a sazba:

Pavel Jaloševský

Jazyková korektura:

Mgr. Vendula Mikolášková

Témata, připomínky a náměty můžete zasílat

na ekadlecova01@jcu.cz

JOURNAL je dvakrát ročně distribuován zdarma
na Jihočeské univerzitě, jejích fakultách a dalších
vybraných místech.

Náklad 2 000 ks. Tisk: KARMÁŠEK, s.r.o.

Místo vydání: České Budějovice.

Registrace MK ČR E 21448, ISSN 2336-2170.

1

JEZDÍME PRO DOBROU VĚC

Za každý květnový kilometr na kole jedna koruna – i tentokrát v cyklistické výzvě ABC Challenge jezdíme pro česko-budějovické Autis Centrum, které pomáhá lidem s autismem a jejich rodinám. Loni se podařilo vyjetdit 88 800 korun. Academic Bicycle Challenge je cyklistická soutěž pro univerzity a vysoké školy z celého světa, která pomáhá nejen ke zvýšení mezinárodní prestiže zapojených univerzit,

ale především propaguje zdravý životní styl. Na JU se do ní již popáté zapojili zaměstnanci, studenti, absolventi i partneři univerzity.

2

KVĚTEN PATŘÍ SPORTU

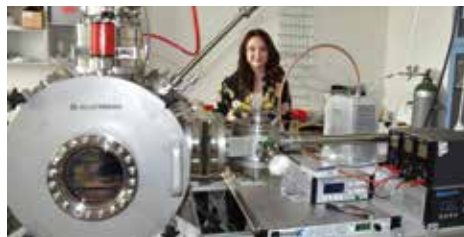
Květen na Jihočeské univerzitě je nabitý sportovními událostmi. Od 1. května probíhá oblíbená ABC Challenge 2025, 6. května se konal Noční běh pro Světlušku a 31. května se utkáme o pohár rektora (letos poprvé i na 5 km) na tradičním

půlmaratonu. Kromě toho se v květnu konají napínavé souboje mezi univerzitami: Bitvy o Budějce – 12. května ve florbalu a 28. května ve fotbale. Kalendář sportovních aktivit doplnil Sportovní den JU (7. května) na stadionu Na Sádkách, kde studenti mohli reprezentovat svou fakultu v různých disciplínách.

3

VLÁDA OCENILA STUDENTKU PŘF JU

Prestižní ocenění Vlády ČR „Cena vlády pro nadaného studenta“ letos míří na Jihočeskou univerzitu! V kategorii student v bakalářském nebo magisterském studijním programu jej získala Tereza Patlejchová, studentka magisterských studijních programů Biofyziky a Učitelství pro střední školy se zaměřením na Fyziku a Biologii na Přírodovědecké fakultě JU. Dlouhodobě se věnuje výzkumu nanomateriálů, především antimikrobiálních tenkých vrstev pro využití ve zdravotnictví.

Na základě svých vědeckých výsledků byla Tereza vybrána minulý rok do prestižní mezinárodní soutěže TalentON, propojující mladé vědce z celé Evropy.

4

MAJÁLESOVÝ PRŮVOD V KAMPUSU

Jihočeská univerzita je opět partnerem Budějovického Majálesu, největšího neziskového festivalu v České republice. Univerzita v tomto roce spolupráci ještě více prohloubila – historicky vůbec poprvé se totiž v rámci festivalu uskuteční volba krále nebo královny Majálesu i ve vysokoškolské

kategorii. Po dlouhé době se také vrací do kampusu majálesový průvod. Celotýdenní festival, který se koná již od roku 2004, se řadí k největším Majálesům v ČR a je organizován především dobrovolníky z řad studentů středních a vysokých škol.

FAKULTA VYCHOVÁVÁ FAIRTRADOVÉ PODNIKATELE

Férové snídaně, spolupráce s fairtradovými obchodníky, téma společenské odpovědnosti na přednáškách a seminářích – už 12 let je Ekonomická fakulta JU Fairtradovou fakultou.

Status získala na jaře 2013, kdy splnila potřebná kritéria, a od té doby se na univerzitě pravidelně pořádají fairtradové akce a téma inspiruje i studenty. Jedním z nich je i Lukáš Vlček, student prvního ročníku Ekonomiky a managementu EF JU, který bude chtít svými automaty na fairtradovou kávu zaujmout porotu letošního ročníku Invest Day – meziuniverzitní soutěže počátečních podnikatelských záměrů studentů a absolventů. S nadsázkou by se dalo říct, že podnikatelem se Lukáš už narodil. Poprvé se jeho smysl pro byznys projevila, když mu bylo 16. Za peníze z první brigády nakoupil stroje na potisk textilu. „Mamka s tím nesouhlasila, naštěstí odjela na dovolenou a já to všechno během týdne objednal a nainstaloval do pokojíčku, ze kterého vznikla moje první výroba. Od té doby ale viděla, kolik do toho dávám energie a nadšení, a dneska je mojí největší oporou – podporuje mě ve všem, co dělám, a věří ve mě možná ještě víc než já sám,“ popisuje s úsměvem dnes jednadvacetiletý Lukáš Vlček. S potiskem triček měl úspěch a ten se mu zalíbil. Poznal, že podnikání bude pro něj ta správná cesta.

„S nápadem fairtradových kávových stanic mě oslovil kamarád v minulém roce. Já už měl zkušenosti s rozjezdem byznysu, takže jsme spojili síly a rozjeli koncept spolu,“ vrací se k začátkům fairtradových automatů. Vybírali kávovary, testovali práškový, sirupy, hledali výrobce kelímků a během dvou měsíců téměř nonstop práce vznikly první kávové stanice – to vše se společně, který

kávu nepije, výběr těch pravých zrn byl tedy na Lukášovi. „Měl jsem tehdy pocit, že mi v žilách koluje káva,“ vzpomíná na testovací období.

Fairtradové stanice jsou kromě Českých Budějovic (na JU v budově Ekonomické fakulty a v pavilonu F) i v Praze, Brně a Ostravě. Jejich tvůrce uznává, že práce s cenou je stále u fairtradových výrobků alchymie. „Věděli jsme, za kolik tady na univerzitě chceme kávu prodávat, na to jsme si udělali průzkum trhu. Zároveň ta spolupráce musí být zajímavá i pro naše dodavatele, což

je zase otázka dostatečného množství kávy, kterou odebereme," vysvětluje Lukáš bilancování při tvorbě ceny fairtradových produktů.

DALŠÍ NÁPADY V DUCHU FAIRTRADE

A u kávových stanic Lukášovy fairtradové nápady neskončily. Přemýšlí o zavedení doplňkové služby v podobě chytrých lednic, které by byly naplněné fairtradovými potravinami. „Přijdete, přiložíte kartu, vyberete si produkt, který chcete, zavřete lednici a z karty se vám strhne částka za vybraný výrobek," popisuje, jak systém funguje. Jako doplněk ke kávovým stanicím by tento nápad mohl mít podle něj úspěch. „V Českých Budějovicích jsem to ještě nikde neviděl, přišlo by mi fajn představit tady něco nového. Lidi to pak začnou zdokonalovat a v nějakou dobu mě třeba předběhne konkurence, ale to je v pořádku. Láká mě přijít s tím nápadem," rozvíjí své plány mladý podnikatel, podle kterého je důležitá nejen myšlenka, ale i ochota věnovat konkrétní věci čas a vytrvat.

POSNÍDEJME FÉROVĚ

Ekonomická fakulta se snaží šířit ideu spravedlivého obchodování nejen ve výuce, ale i v praxi mezi partnery a veřejností.

„Každou druhou květnovou sobotu pořádáme u příležitosti Světového dne pro Fairtrade už tradičně Férovou snídani. Je to takové společné setkání lidí, kteří přinesou dobroty z lokálních či fairtradových surovin – třeba bábovku, domácí chleba, kávu a čaj – a společně posnídají. Hrají se u toho hry, luští kvízy. Je to akce pro všechny věkové kategorie a lidi si ji oblíbili," popisuje populární květnovou sešlost Jan Šalamoun z Katedry obchodu a cestovního ruchu Ekonomické fakulty JU.

Lidé se v tento den scházejí na víc než stovce míst, aby vyjádřili svůj zájem o pěstitele v zemích Afriky, Asie a Latinské Ameriky. Ti většinou žijí v chudobě kvůli koloniální

historii a nespravedlivému nastavení mezinárodního obchodu. Z našeho šálku kávy jim připadá v průměru jen něco málo přes 1 Kč a z tabulky čokolády 2-3 Kč.

A právě na to systém Fairtrade reaguje. Pěstitelé si díky němu mohou vlastní práci vydělat na důstojný život. Za své plodiny dostávají férovější výkupní cenu, a navíc fairtradový příspěvek na rozvoj místních komunit. Na polích tak nemusejí pracovat jejich děti a pěstování může být šetrné k životnímu prostředí. ●

Text: Edita Kadlecová

Foto: Vojtěch Havlis a archiv EF

NEJLEPŠÍ STUDENTSKÉ KAPELY ZAHRÁLY V ROCKLI

Jak může vypadat snový den? Třeba tak, že dopoledne odevzdáte v posledním možném termínu bakalářskou práci a večer zvítězíte v celorepublikovém finále soutěže univerzitních kapel Uni Band Contest! Přesně to se povedlo Jiřímu Popovi, studentovi Masarykovy univerzity v Brně, a jeho kapele Bound To Break. I Jihočeská univerzita měla v soutěži svoje želízko v ohni – českobudějovičtí Dopamine Youth se studentem Ekonomické fakulty JU Tadeášem Wagnerem skončili na skvělém druhém místě!

Hlavním cílem soutěže Uni Band Contest, která vznikla v Ostravě a letos se konala potřetí, je poskytnout studentským kapelám prostor ukázat se širší veřejnosti, podpořit jejich růst a umožnit jim nasbírat cenné zkušenosti. Ti nejlepší pak mohou vystoupit na významných hudebních festivalech. „Loni se zúčastnilo 53 kapel v 7 městech a soutěž navštívilo více než 2 000 lidí. Letos jsme připravili nový formát, rozšířili jsme ji na osm měst a rozšiřuje se i počet festivalových slotů pro výherce. Kromě studentských akcí a majálesů jsou to i akce pod hlavičkou velkých festivalů Rock for People nebo Colours of Ostrava. A další významné spolupráce chceme do budoucna navazovat,“ vysvětluje hlavní organizátor soutěže a absolvent Báňské vysoké školy v Ostravě Petr Grác. Vítězná kapela si tak letos zahrave na studentských majálesech v Praze, Ostravě a Olomouci, na festivalu ART&LIFE, Festivalu v ulicích, festivalu Brod 1995 a Univerzitním Zavíraku JU.

Poprvé v historii soutěže hostila finálové kolo Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. „Soutěž organizují studentské spolky na jednotlivých univerzitách po celé republice, u nás je to Studentská unie JU, která spolupřehádá i Univerzitní Zavírak, na kterém si vítěz soutěže zahrál. Finálový koncert byl vyvrcholením tří denního festivalu Art day, který se konal v kampusu univerzity,“ doplňuje

spoluorganizátor jihočeského finále a moderátor večera Richard Šefl z útvaru marketingu JU. Zázemí čtyřem finalistům poskytli 30. dubna klub Rockle, jehož provozovatel a hudební nadšenec Patrik Kliment byl také jedním z členů poroty. Spolu s ním hodnotili kapely čtyři porotci z řad muzikantů a hudebních insiderů, další hlas měl zástupce pořadatelské Jihočeské univerzity a poslední hlas patřil divákům.

TESTOVÁNÍ FANOUSHŮ

Finálový večer v Českých Budějovicích se nesl ve znamení žánrové pestrosti a vyzrálých instrumentálních i pěveckých výkonů. Na žádném ze soutěžících nebyla znát nervozita nebo dokonce tréma. Pro fanoušky kytarové muziky dobrá zpráva – rockové podhoubí v garážích stále žije i v době, kdy se mainstreamovým žánrem stává rap. Už úvodní kytarovka obohacená saxofonem Safe Exit předvedla vystoupení, se kterým by se rozhodně neztratila na velkém letním festivalu. V Českých Budějovicích vystupovala tahle mladá procková parta od Pardubic poprvé. Naopak českobudějovičtí Dopamine Youth prokázali, že jsou miláčky místního publika. Do českobudějovického finále se probojovali přes semifinále v Plzni. Z grunge-rockové kapely, která v aktuální sestavě funguje třetím rokem, jde příjemná energie a radost z hraní. Zpěvák a kytarista Tadeáš Wagner přiznává, že

Českokobudějovická kapela Dopamine Youth skončila druhá.

Vítězná kapela Bound To Break

finálový koncert pojali trochu jako fanouškovský test. „Spoustu písniček jsme totiž s producentem poupravili ve studiu, kde momentálně natáčíme nové EP. Byli jsme proto zvědaví na první reakci našich věrných fanoušků, kteří písně znali ve starších aranžích. Potěšilo nás, že reagovali pozitivně,“ říká Tadeáš, který studuje program Ekonomika a management na Ekonomické fakultě JU. Výsledné EP by mělo vyjít v září, ale kapela ví, že tím práce zdaleka nekončí. „Dnešní doba je hodně zrychlená, vydáte singl nebo EP a za měsíc je kapela zase mrtvá, lidé potřebují neustálý přísun nové muziky. Zatímco dřív pro nás byla kapela spíše volnočasová aktivita, letos jsme do toho začali opravdu šlapat, od začátku roku jsme se prakticky nezastavili,“ dodává.

BRANDÝSKÝ DIKTÁT

Zatímco první dvě vystupující kapely zpívaly v češtině, zbytek večera už byl ve znamení anglických textů. Viktorie se představila jako výrazná zpěvačka s pozoruhodně sebranou kapelou, když uvážíme, že finále Uni Band Contest bylo teprve jejich třetím koncertem! Nakonec to stačilo na celkové třetí místo. Závěreční metalové Bound To Break z Brandýsa nad Labem předvedli pěvecký i instrumentálně suverénní výkon. Zpěvák Jiří Pop střídal scream a zpěv a z pódia posluchačům doslova „diktoval“. Skvělá práce s publikem, které si po pár písních zcela získali, nakonec vedla k vítězství. Diváci se dožadovali přídatku, který nakonec už „odpojená“ kapela

zahrála pouze s akustickou kytarou. Tu Jirkovi ochotně zapůjčila zpěvačka Viktorie. Byla to symbolická tečka za celým večerem, který se nesl v duchu vzájemné podpory a pospolitosti soutěžících kapel, jejichž členové se ten den potkali poprvé. „Přehnaná soutěživost nemá smysl, všichni děláme jednu věc – muziku, která umí být krásná, ať je jakákoliv. Sám mám rád žánrovou pestrost. V dnešní muzice je naštěstí běžné bořit žánry, v jedné písni můžete vystřídat metal, rap, gospel i pop a funguje to. Pokud se člověk uzavře v jedné škatulce, nemůže podle mě růst,“ má jasno jedenadvacetiletý Jiří Pop, který studuje psychologii na Masarykově univerzitě v Brně. Vítězství v soutěži si nesmírně váží. „Jsme neuvěřitelně vděční, bereme to jako obrovskou příležitost. Mrzí mě, že mezi mladými lidmi tvrdá hudba v současnosti tolik nejede, válcuje ji rap. Mladá metalová scéna je trochu mrtvá. Teď budeme mít díky soutěži možnost představit ji na majálesech a podobných akcích. Třeba si lidé k téhle, pro někoho možná trochu kakofonní, ale nesmírně energické muzice, najdou cestu,“ věří.

Vítězná Bound To Break, kteří momentálně natáčejí tři singly u čím dál známějšího producenta Damiána Kučery ze Skywalker, si diváci mohli znovu poslechnout o dva týdny později na Univerzitním Zavíráku JU. Opět se tu potkali s Dopamine Youth, kteří měli jako hosté účast na Zavíráku předem jistou. ●

Text: Miroslav Vlasák, Foto: archiv JU

NĚMČINÁŘŮM SE HODÍ I HERECKÉ ZKUŠENOSTI

Na Filozofické fakultě JU má už mnohaletou tradici divadelní soubor, který každý rok nastuduje některou ze známých her v němčině. Letos si nadšení studenti a absolventi vybrali satirickou komedii Revizor od N. V. Gogola. Sklidili skvělé ohlasy jak v Českých Budějovicích, tak v Praze a Brně.

Divadelní skupina „Budweiser Theatergruppe“ je otevřena zájemcům ze všech ročníků, v nichž se na FF JU studuje německý jazyk. Zároveň v ní zůstávají někteří absolventi, kteří zde předtím studovali a divadlo této formy jim přirostlo k srdci. Patří mezi ně Daniel Musílek, který nyní němčinu na Filozofické fakultě vyučuje.

Nejdřív v tomto spolku hrál a nyní ho vede a režisuje. Netají se tím, že vztah k divadlu byl jedním z hlavních důvodů, proč se rozhodl na fakultě zůstat. Rádi se tam kvůli divadlu vracejí i další absolventi, například Jakub Mourek, který byl letos s blondatou parukou v roli Anny na pódiu k nepřehlédnutí.

Zleva Christina Meierhofer a Šárka Vokrojová

Záměna mužských a ženských postav zde není ničím výjimečným, mimo jiné je to vděčný zdroj humorných situací. Titulní roli starosty bravurně ztvárnila Anna Flecknová, která je nyní už na konci svého studia. „Chtěli jsme proto Aniče dopřát velký prostor, který si za ty roky působení u nás zaslouží. Její postava má velké množství textu, což ona zvládla skvěle,“ vysvětluje režisér. Úctyhodný rozsah textu je pro divadlo složené z němčinářů FF typický. Loni připravili Sluhu dvou pánů, který byl z tohoto hlediska ještě náročnější než Revizor. „Letos už jsme trochu více škrtili,“ usmívá se Daniel Musílek a prozrazuje, že zásadou je, aby bylo ve vybraném kusu dost rolí pro všechny. Což se zatím pokaždé podařilo a pořád existuje řada vhodných představení, která ještě mohou nastudovat. Demokratický výběr, jaký titul zvolit, se odehraje vždy na začátku zimního semestru – letos se sešlo 17 návrhů.

PEDAGOG JE VLASTNĚ TAKÉ HEREC

V minulých letech uvedli například divadelní hry Der Hofmeister, Der Besuch der alten Dame, Der Vorname, Pygmalion a další. Vždy pojmu představení s trochou nadsázky, například Revizora avizovali jako Recept na chaos: nečekaná návštěva smíchaná s trochou zmatku a korupce. Samozřejmě hlavním smyslem zůstává práce s jazykem a v tom je divadlo ideálním prostředkem. Ovšem vzhledem k tomu, že z řady absolventů FF se pak stanou pedagogové na středních školách, se jim hodí i herecká průprava. Díky ní jsou totiž lépe schopni zaujmout své žáky. Zvláště v dnešní době plné rušivých momentů lze s nadhledem říci, že učitel stojí na scéně před publikem, které tvoří studenti, takže třídu lze vnímat i jako divadlo. Podle Daniela Musílky je to, že si herci musí zapamatovat náročnější text, velkým přínosem pro jejich studium. „Na scéně se navíc naučí mluvit nahlas, dobře vyslovovat,

ovládnout trému a také poslouchat své kolegy a vnímat, co všechno se v dané chvíli na jevišti děje,“ vysvětluje a je moc vděčný za velkou podporu spolku, kterou vnímá od Filozofické fakulty i od samotného Ústavu germanistiky.

WORKSHOPY PRO GYMNÁZIA

Členové Budweiser Theatergruppe už během studia na fakultě sbírají zkušenosti na středních školách, kde pravidelně pořádají workshopy. Docházejí na českobudějovická gymnázia Jírovcova a J. V. Jirsíka, další zájem jeví i Biskupské gymnázium a Gymnázium Česká. Při hodinách němčiny tam představí divadlo a vyprávějí zážitky s ním spjaté, a to jak v němčině, tak česky – podle úrovně studentů a požadavků pedagoga. Poté hrají s gymnazisty hry, aby je rozmluvili, připraví jim scény, které oni dotvoří a ve finále je zahrají dohromady. „Tyto akce mají velký úspěch a když gymnazisty necháme, aby něco sami vymysleli, jsou krásně kreativní,“ pochvaluje si Musílek.

Na divadelním pódiu letos Revizora zahráli čtyřikrát v Českých Budějovicích a také v pražském Goethe Institutu, koncem dubna jeli jako každý rok na nesoutěžní přehlídku do Brna, kde se konal 16. ročník mezinárodního studentského divadelního festivalu v německém jazyce Drehbühne Brno. Zájem cestovat s divadlem i jinam by byl značný, například s velkou radostí by si někdy zahráli v Rakousku či Německu. Ale do akademického roku se už o mnoho víc divadelních radovánek nevejde – na podzim totiž přijdou nováčci, jimž je skupina „Budweiser Theatergruppe“ otevřená a vždy posilu ráda vítá. Společně pak budou hledat nový titul, který je třeba nejdřív pečlivě nazkoušet, poté několikrát zahrát a už zase přemýšlet, co vybrat příště. Ale tak to zkrátka u divadla chodí. ●

Text: Alena Binterová

Foto: Lubor Mrázek

UNIVERZITU ROZZÁŘILY HOKEJOVÉ ÚSPĚCHY

Začátek roku 2025 znovu ukázal, jak sport dokáže sjednotit a nadchnout i nesportovce a jací srdeční fanoušci Češi jsou.

Hned v lednu dorazila na Jihočeskou univerzitu skvělá zpráva z Itálie – na Zimní univerziádě v Turíně získal ženský univerzitní hokejový tým zlato a jeho členkami jsou i dvě studentky JU! Ve finále 20. ledna 2025 porazily favorizované Kanadanky v prodloužení 2:1. Útočnice a studentka angličtiny a španělštiny na Filozofické fakultě JU Markéta Mazancová a brankářka a studentka kombinovaného studia Fakulty rybářství a ochrany vod Barbora Dalecká skvěle reprezentovaly naši univerzitu a vybojovaly světový úspěch nejen pro Českou republiku, ale i český univerzitní sport. Markéta hned po návratu z Itálie přivezla vybojované zlato ukázat na JU a souhlasila, že předá pohár vítězi hokejového derby mezi JU a VŠTE, které v tu chvíli s napětím vyhlíželi fanoušci týmů obou vysokých škol. Vítěznou hokejovou náladu se opravdu povedlo udržet. 26. února vybojoval tým Jihočeské univerzity po několikaletém čekání těsné vítězství nad VŠTE 5:4 a ovládl tak hokejovou Bitvu o Budějce. Silně motivovaní hráči převzali pohár z rukou zlaté univerzitní medailistky a dočkali se také večere

s rektorem JU Pavlem Kozákem na Kampě, kterou jim přislíbil v případě, že rivaly z VŠTE porazí.

Hokejové nadšení završila JU v dubnu, kdy České Budějovice hostily Mistrovství světa žen. Vyprodaná aréna nejen na zápasy české ženské reprezentace a davy fanoušků z celého světa ve Fanzóně na Sokolském ostrově vytvořily na dva týdny z jihočeské metropole hokejové království. Jihočeská univerzita se ve Fanzóně představila 16. dubna. Na Sokolském ostrově postavilo stánek se zábavným a interaktivním programem všech osm fakult. Stovky lidí se přicházely podívat na to, co všechno se na JU dá studovat, zkoumat a objevovat. Své zástupkyně měla JU také v inspirativních rozhovorech Libora Boučka s významnými ženami, kde naši univerzitu skvěle reprezentovaly profesionální rybářka a absolventka FROV Kateřina Švagrová a reprezentantka v běžeckém lyžování a studentka EF Barbora Havlíčková.

Text: Edita Kadlecová

Foto: Vojtěch Havlis,

Tomáš Grech

MATTONI RUNNING FESTIVAL ČESKÉ BUDĚJOVICE 31. 5. 2025

RUNCZECH
HALFS

EURO
HEROES

MATTONI
1/2MARATON
ČESKÉ BUDĚJOVICE
VODAFONE BĚH NA 5 KM
DM RODINNÁ MÍLE
DM BAMBINI RUN

ZAPOJ SE DO BĚHU O
POHÁR REKTORA JU NA 5KM

HLEDÁME
DOBROVOLNÍKY

Jihočeský kraj

RUNCZECH

ALL RUNNERS
ARE BEAUTIFUL

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

BITVA O BUDĚJCE VRCHOLÍ FOTBALOVÝM DERBY

Bitva o Budějce mezi sportovními týmy Jihočeské univerzity a VŠTE pokračuje i na jaře. Po únorovém hokejovém utkání v Budvar aréně, ve kterém naši sportovci oplatili VŠTE loňskou porážku a zvítězili 5:4, změřili síly 12. května také florbalisté z obou vysokých škol. Vrcholem bude fotbalový zápas, ve kterém by naši sportovci rádi zopakovali loňské vítězství 4:1. Kapitán fotbalového mužstva Jakub Pařízek, který na Pedagogické fakultě JU studuje učitelství AJ a TV pro 2. stupeň ZŠ, věří, že jeho celek přijde 28. května podpořit co nejvíce návštěvníků. „Po dlouhé době se fotbalové derby vrátí na prvoligový stadion, takže to bude zážitek pro nás i diváky,“ říká pětadvacetiletý střední záložník univerzitního týmu.

Jak moc vyhecovaná je atmosféra v městském derby s VŠTE? Loni to bylo vítězství, jak si na soupeře věříte letos?

Ze zápasů, které hrajeme ve skupině, se určitě jedná o nejvyhecovanější zápas. Přeci jenom je to zápas mezi dvěma univerzitami v Českých Budějovicích, takže je logické, že tam cítíme známky rivality či konkurence. Minule jsme VŠTE porazili a rádi bychom to zopakovali, atmosféra byla také skvělá, ale letos bychom to chtěli ještě předčit.

Jaké změny v týmu registrujete oproti loňsku? Je někdo, kdo loni dostudoval a budete ho postrádat, nebo se naopak objevil nějaký nadějný talent v prvním?

Univerzitní týmy se hodně mění, takže v podstatě každý rok někdo přijde a odejde. Velkou ztrátou pro nás byl odchod Filipa Votavy (hraje čtvrtou ligu za FK Jindřichův Hradec, pozn.red.), na druhou stranu se vrátil Tomáš Pecka (mimo jiné asistent trenéra ligových dorostenců U16 Dynamo České Budějovice, pozn. red.). Co se týče prvků, zařadili jsme jich relativně hodně a suprově zapadli, což je dobře do budoucna. V našem týmu je pozitivní, že jádro týmů zůstává relativně stále, a s klukama se dobře známe, protože jsme například spolu hráli v mladších kategoriích, hrajeme spolu v aktuálních týmech nebo se známe ze stejných soutěží.

Je pro vás - zkušené fotbalisty - zážitkem reprezentovat univerzitu?

Pro mě osobně už to je srdcová záležitost – samozřejmě jsou dny, kdy se musí jet daleko, zápas se nepodaří a jedete zpátky. V tyto momenty vás to štve. Ale v celkovém pojetí je to skvělé. Máte možnost si zahrát fotbal na dobré úrovni se spolužáky nebo ostatními studenty ze školy, společně si pomáháte, podporujete se, hecujete se k lepším výsledkům. Nejde vyloženě o ten sport, jako spíš o to, co je kolem toho – máme super partu, ve které se, trůfám si říct, každý cítí dobře.

Patří podle vás sport ke studiu? Například v USA je sport na univerzitách hodně podporovaný, nadaní sportovci získávají stipendia, vyhovoval by vám tento systém?

Mně osobně se tenhle systém líbí, sám jsem ho zažil, když jsem byl pod stipendijním programem v Kanadě. Na univerzitě jste bráni jako vrcholoví sportovci, studenti či učitelé vás chodí podporovat a je tam díky tomu vybudovaná blízká komunita. Na druhou stranu, tenhle systém svádí k tomu vnímat sportovce jako něco víc, což by tak úplně být nemělo, stejné pozornosti by měli dostávat studenti s jiným nadáním, ať už vědomostním nebo uměleckým. Obecně se mi ale podpora nadaných studentů skrze stipendia líbí.

Máte nebo měli jste v univerzitním týmu někoho, kdo hraje fotbal profesionálně, například je hráčem prvoligového nebo druholigového klubu?

Byla období, kdy jsme v týmu profesionální fotbalisty měli, a většinou se jednalo o fotbalisty Dynama, jenomže právě kvůli fotbalovým povinnostem se často nemohli dostavit na utkání. Tento rok jsme měli k dispozici Ondřeje Nováka (*momentálně na hostování z Dynama ve druholigovém FC Tábor, pozn.red.*), minulý rok zase Robina Polanského. Dřív jsme tu dlouho měli Lukáše Havla (*momentálně obránce prvoligového klubu FK Teplice, pozn.red.*), takže je vidět, že spousta profesionálních sportovců studuje na Jihočeské univerzitě. Já od této sezóny působím v FC Písek, kam jsem odešel právě z SK Dynamo České Budějovice.

Podporujete se vzájemně s ostatními sportovci z JU? Byl jste se třeba podívat na hokeji nebo na florbalovém derby?

Když zrovna nejsou studijní, pracovní nebo sportovní povinnosti, tak se snažím chodit – byl jsem podpořit kluky na florbalovém derby v minulosti, byl jsem také na letošním hokejovém derby, které jsme úspěšně zvládli,

a rád se opět podívám na florbalové derby, kde mám shodou okolností spolužáky. Tak budu rád, když se i oni přijdou také podívat na svoje spolužáky (*smích*).

Divácká kulisa je asi pro sportovce dost zásadní. Chcete něco vzkázat čtenářům, kteří uvažují, že by se přišli na vysokoškolské derby podívat?

Po dlouhé době se vrací fotbalové derby na Střelecký ostrov, na prvoligový stadion, kde si spousta z nás může zahrát poprvé a naposledy. Myslím, že to bude skvělý zážitek, který mohou fanoušci jenom zlepšit. Budeme moc rádi, když nás přijdete podpořit a udělat pořádnou atmosféru, která nás dožene za výhrou!

Text: Miroslav Vlasák

Foto: archiv JU

Fotbalová Bitva o Budějce se koná 28. května 2025 od 17:00 na Střeleckém ostrově v Českých Budějovicích. Vstupenku v ceně 80 Kč si můžete zakoupit i na místě v den konání zápasu od 16 do 17 hodin.

ROK DĚKANEM: ČAS NA BILANCI

Laboratoř intenzivní akvakultury zaměnil za neméně intenzivní funkci děkana. Je tomu rok, co profesor Tomáš Policar stanul ve vedení Fakulty rybářství a ochrany vod a dal přednost řízení lidí před experimenty s jeho oblíbenými candáty. Jaké to je vést renomovanou vědeckou instituci s více než dvěma sty zaměstnanci? A zbývá mu vůbec čas na vědu?

Prvního dubna minulého roku se vám změnil život – stal jste se děkanem Fakulty rybářství a ochrany vod. Co to udělalo s náplní vaší práce?

Musím říct, že ten rok neskutečně rychle uplynul. Zažil jsem toho strašně moc a získal přehled nad celým chodem fakulty, který jsem dříve postrádal. Teprve role děkana mi odhalila různé aspekty řízení této instituce, o nichž jsem dříve měl často velmi zkrácené představy. A to i přesto, že na fakultě pracuji přes 26 let a byl jsem dlouhou dobu v jejím vedení jako proděkan nebo ředitel jednoho ústavu. Prvním šokem bylo zjištění, že řada lidí sedí na nesprávných místech. Kolegové, kteří se měli v rámci svých pracovišť pravidelně potkávat, mnohdy seděli někde jinde a komunikace mezi nimi nefungovala.

Takže jste zahájil něco jako personální rošád?

To ani ne. Šlo mi o to celý systém zracionalizovat. Poskládat zaměstnance tak, aby to dávalo smysl. Ze všeho nejdřív jsem ale udělal takové poznávací kolečko. Setkal se téměř se všemi lidmi, kteří na fakultě pracují, včetně našich Ph.D. studentů, abych si je dokázal zařadit, pobavil se o jejich pracovních plánech, cílech, vyslechl jejich názory a dozvěděl se, co se jim na fakultě líbí, a co ne. Protože pokud nebudou lidé změňám, které chci zavádět, rozumět, nikdy je za své nepřijmou.

O jaké změny vám jde a jak se vám je zatím daří naplňovat?

Například jsme sloučili Ústav komplexních systémů v Nových Hradech s Ústavem akvakultury a ochrany vod v Českých Budějovicích. Zpracovali jsme na zlepšení spolupráce mezi laboratořemi, konsolidovali některá celofakultní pracoviště, rozjeli různé přesuny lidí a stavební projekty. Také jsme zastropovali počet funkcí, které mohou zaměstnanci fakulty vykonávat. Provedli jsme analýzu výkonu našich pracovníků, abychom je dokázali v budoucnu lépe odměňovat. Určitě bych ještě zmínil snahu o zvýšení úspěšnosti našich bakalářských studentů v prvním ročníku. Zorganizovali jsme proto první adaptační kurz, který jim umožňuje lépe se vzájemně poznat a sžít se s prostředím fakulty. Vedle toho jsem se snažil motivovat naše akademické pracovníky k tomu, aby školili více doktorských studentů, a inovovat naše anglické magisterské studium „Fishery and Protection of Waters“. Rozjeli jsme tandemovou výuku studentů na Střední rybářské škole ve Vodňanech a navázali úzkou spolupráci s vodňanským gymnáziem.

Taky máte novou asistentku. Tu předchozí si s sebou vzal bývalý děkan, dnešní rektor Pavel Kozák, na rektorát. A s ní do Budějovic plně či částečně odešli do pozic kvestora a prorektora další dva zaměstnanci fakulty. Chybí vám?

Chybí. Bez šikovných lidí se dopředu neposunete. Vzal jsem to jako výzvu, nic jiného mi ani nezbylo. A tak se ještě více než dříve snažíme dávat šanci mladým, kteří na sobě pracují a jsou perspektivní. Potřebují ovšem čas na profesní růst, je to běh na delší trať. Po mém nástupu do funkce děkana jsme jmenovali do vedení tři laboratoří mladé vědecké kolegy. S tím souvisí i dlouhodobá snaha pečovat o naše nadané studenty a motivovat je jak finančně, tak odborně. V této souvislosti jsme navázali úzkou spolupráci s ČSOB, která bude po tři roky nadané studenty finančně podporovat a přispívat na studentské projekty, zaměřené na environmentální témata přínosná pro společnost.

Právě o společenské relevanci univerzit se v poslední době hodně hovoří. Je to pro vás důležité téma?

Určitě. Na konci května nás čeká setkání Rady komercializace a společenské relevance. Propojení univerzity se soukromým a veřejným sektorem je pro nás zásadní. Právě Fakulta rybářství a ochrany vod se kromě základního výzkumu hodně zaměřuje na výzkum aplikovaný a také na environmentální výchovu dětí a mládeže. Dále se snažíme zvyšovat dlouhodobou udržitelnost rybářství a obecně i všech našich činností pomocí snižování spotřeby energií a vody. Chceme v rozumné míře využívat alternativní zdroje a chovat se šetrně k přírodním zdrojům. Vedle vědeckých témat, která na fakultě rozvíjíme, bych rád do budoucna akcentoval i vědecký směr zaměřený na zachování vody v krajině a budování vodních staveb.

Bavíte se o těchto tématech také na mezifakultní úrovni?

Za velmi přínosný považuji v tomto ohledu Klub děkanů fakult Jihočeské univerzity, jehož vznik inicioval pan rektor. Jednou v měsíci se všichni děkani a děkanky scházejí

a diskutují o aktuálních tématech a problémech. Mám z toho velkou radost, je to přínosné pro celou univerzitu. Všichni z vedení fakult včetně rektora a jeho týmu chceme, aby Jihočeská univerzita patřila v České republice mezi nej kvalitnější, tzv. „áčkové“ vysoké školy a nabízela svým zaměstnancům dobré pracovní podmínky, studentům kvalitní studium, prezentovala výsledky špičkového výzkumu a přesvědčovala veřejnost o svém významném přínosu pro celou společnost.

Velkým tématem je zastoupení žen ve vědě a v řídicích funkcích. Jaká je z tohoto hlediska situace na vaší fakultě?

Přítomnost žen ve výzkumném týmu jsem vždy považoval za velmi užitečnou. Ženy přispívají k celkové kultivaci prostředí a obecně zlepšují komunikaci mezi členy týmu. Přesto jich ve vedení moc nemáme. Je to ale do značné míry dáno specifickým zaměřením fakulty. Jsme technicky orientovanou institucí. V rybářství a ochraně vod jsou taky obvykle ženy zastoupeny v menšině, jelikož se jedná o poměrně fyzicky a technicky náročné obory. Vždy jsem zastoupení žen ve vědě podporoval, nejsem ale příznivcem kvót, které počet žen na některých pozicích stanovují direktivně.

Řada studentů vaší fakulty nepochází z České republiky, což se týká zejména doktorandů. Z jakých zemí se vám daří tyto studenty lákat? Ptám se i z toho důvodu, že na české vysoké školy obvykle míří zájemci z východu a nedaří se získávat více odborníků z vyspělých západních zemí.

Je třeba si uvědomit, že Česká republika je stále do jisté míry považována za zemi východního bloku. Navíc, naše mzdové podmínky nemohou konkurovat situaci v Německu, Francii, Holandsku nebo Belgii. Už jsme ale srovnatelní se zeměmi evropského jihu – Portugalskem, Itálií nebo Španělskem. Obecně se ekonomická situace u nás postupně zlepšuje, i když si to většina z nás možná nechce připustit.

Naši doktorandi nejčastěji pocházejí z Asie, Afriky nebo z východní Evropy. Problémem je nedostatek kvalitních doktorandů z České republiky. Dříve to bylo zhruba půl na půl, dnes výrazně převažují studenti ze zahraničí, což není úplně ideální. V současné době máme na fakultě kolem padesáti doktorandů, já bych chtěl jejich počet zvýšit alespoň na šedesát vzhledem k tomu, kolik u nás máme školicíků.

Když sledujete kolegy vědce, kteří se mohou plně oddávat bádání, nezávidíte jim? Nestýská se vám po vědě?

Pro mě byla věda vždy zároveň prací i koníčkem. Věnoval jsem se jí rozhodně daleko více, než je normální pracovní doba. Poté, co jsem se stal děkanem, na ni už nemám tolik času, přesto se snažím z vědy úplně nevypadnout. Prozatím vedu dva výzkumné projekty a v současné době mám tři doktorandy. Nechci se změnit v úředníka. Je pro mě důležité udržet si kontakt s výzkumem a především s praxí.

Zabýváte se recirkulačními akvakulturními systémy a chovem zejména dravých druhů ryb, jako jsou candát nebo okoun. Jak jste se k tomuto oboru dostal?

Od mládí jsem byl nadšeným akvaristou, s mým bratrem jsme se účastnili akvaristických výstav, chodili do kroužků a produkovali akvarijní ryby na prodej. Na Jihočeské univerzitě jsem pak vystudoval Zemědělskou fakultu, kde jsem se dostal k tématu diplomové práce, které se týkalo zachráněného chovu raka říčního. Přes diplomovou práci o racích jsem se následně dostal do Výzkumného ústavu rybářského a hydrobiologického ve Vodňanech a pak stál i u zrodu samotné fakulty. V průběhu mé vědecké kariéry jsem se potom od raků posunul k řízení reprodukci ryb, druhové a technologické diverzifikaci akvakultury. Kdy, jak jste zmínil, jsem se stal evropským odborníkem

na intenzivní chov candáta obecného v recirkulačních akvakulturních systémech.

Má tento způsob chovu ryb v našich podmínkách perspektivu? Nedívají se na něj produkční rybáři trochu skrz prsty?

Částečně ano. Souvisí to i s tím, že řada těchto systémů se v České republice postavila nevhodně a byly provozovány laicky. Doporučení nás, odborníků, se nebrala vážně, chovatelé, kteří systémy stavěli, nás považovali za teoretiky, kteří nemají poněti o praxi. Ve výsledku většina provozů z ekonomického důvodu zkrachovala. To, že mají tyto systémy smysl, dnes vidíme například v Polsku, kde rybářští praktici své provozy mnohem lépe technologicky inovují právě díky zmíněným systémům. Zatímco u nás se část evropských dotací na inovace rybářských podniků vynaložila hodně neefektivně, v Polsku byly dotace využity lépe. Díky tomu polští rybáři významně navyšují produkci tržních ryb, zatímco u nás většinou stagnuje. V tradičních rybnících řadu zejména dravých druhů ryb, jako jsou candáti, okouni nebo pstruzi, nevychováte, na vině je rozkolísaná kvalita vody, rybí predátoři a nízká kontrola chovu. K vyrovnané produkci zmíněných druhů ryb potom musíte bezpodmínečně použít právě zmíněné recirkulační akvakulturní systémy.

První rok vašeho „děkanství“ uběhl, můžete tedy bilancovat. Co vám to dalo a co naopak vzalo?

Vzalo mi to hodně času, čímž trpí hlavně rodina. Mé dceři už je ale devatenáct let a je samostatná, má žena mě podporuje. Být děkanem bylo moje rozhodnutí, chtěl jsem to dělat a baví mě to. Naučil jsem se spoustu nových věcí a získal vhled do celého systému fungování fakulty a částečně i univerzity.

A dokázal byste v souvislosti s vaší funkcí zhodnotit vaše přednosti a nedostatky?

Řekl bych, že mám schopnost otevírat záležitosti, které byly dosud tabu a moc se na fakultě neřešily. Obecně nemám rád polovičatá řešení, kdy se věci nedotahují do konce. Na druhou stranu připouštím, že někomu může lézt na nervy moje pracovní nasazení. Jsem v první řadě náročný sám na sebe a někdy tyto manýry přenáším také na své kolegy.

Pro ty mladší může být nedostatkem, že nejste úplně běžným uživatelem sociálních sítí.

To máte pravdu, mám sice přístup na Facebook i Instagram, ale na těchto sítích nejsem vůbec aktivní. Jen si tam občas prohlížím informace o naší fakultě či univerzitě. V poslední době si jako děkan fakulty uvědomuji, že tato manažerská pozice s sebou přináší určitou izolovanost, kterou bych nazval takovou speciální sociální bublinou. Snažím se ale být vůči všem otevřený, diskutovat se zaměstnanci a studenty o různých tématech a z této bubliny vystupovat. Pomáhá mi to získávat informace, díky kterým se můžu rozhodovat objektivněji a nezaujatě. ●

Text: Miroslav Boček

Foto: Vojtěch Havlis

prof. Ing. Tomáš Polícar, Ph.D., (50) vystudoval Zemědělskou fakultu na JU a v roce 2023 byl jmenován prezidentem ČR profesorem v oboru Rybářství. V letech 2008 až 2014 byl proděkanem pro vědu a výzkum na Fakultě rybářství a ochrany vod a následně od roku 2022 do roku 2024 ředitelem Ústavu akvakultury a ochrany vody. V současné době zastává funkci děkana na FROV JU. Žije ve Strakonici, má jednu dceru a mezi jeho záliby patří tenis, cestování, akvaristika a často se odragovává prací v lese.

ŠKOLKOTELKA DOBÝVÁ ČESKO

Projekt Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity Školotelka (<https://skolotelka.cz/>) patří k úspěšným univerzitním projektům poslední doby. Úspěch v soutěži o Cenu Inovace roku 2024, v níž Školotelka získala celkové třetí místo a čestné uznání.

I když nejrůznějších metodických materiálů pomáhajících učitelům či rodičům zvládat předškolní výchovu existuje celá řada, projekt Školotelka je v českém měřítku unikátní. Důkazem zůstává nejen zájem o využití tohoto projektu v praxi, ale také jeho nedávný úspěch v soutěži o Cenu Inovace roku 2024, v níž Školotelka získala celkové třetí místo a čestné uznání.

Kolektivu autorů pod vedením Evy Svobodové z Katedry primární a preprimární pedagogiky Pedagogické fakulty JU se podařilo vytvořit soubor materiálů, který dosud v českém předškolním vzdělávání chyběl. Jeho výjimečnost spočívá v komplexnosti, tedy v tom, že je dobře využitelný prakticky všemi, kdo se v této oblasti pohybují a přicházejí do styku s předškoláky. Zároveň systém kontrolovaně propojuje svět technologií s lidským přístupem.

„Důležité informace v něm najdou jak učitelé a učitelky mateřských škol, tak rodiče,“ řekla hlavní autorka projektu Eva Svobodová.

I v případě učitelů se ale jedná o velmi komplexní materiál, který mohou využít začínající pedagogové stejně jako ti s dlouholetou praxí. Nabízí totiž pomoc jak těm, kteří začínají pracovat s předškolními dětmi, tak těm, kteří sice mají v oboru už dlouholetou zkušenost, ale potřebují novou inspiraci. Tu mohou najít v krátkých výukových

videolekcích i doprovodných materiálech a aktivitách.

Projekt Školotelka vznikl původně v době covidové pandemie jako metodika a inspirace pro domácí výuku předškolních dětí v povinném roce předškolního vzdělávání. Postupem času se ale ukázalo, že je velmi dobře využitelný i v mateřských školách apod. Eva Svobodová přitom striktně odmítá, že by autoři projektu měli v úmyslu vytvořit nějakou oficiální příručku, která by nařizovala rodičům a učitelům, jak přesně mají děti vychovávat.

„Celý projekt není návodem na přípravu na školu. Měl by být inspirací pro to, jak s dítětem smysluplně trávit čas, efektivně komunikovat a rozvíjet jeho vzdělávací potenciality,“ řekla Eva Svobodová. Školotelka nemá podle ní brát rodičům volnost, jak děti vychovávat, ani výchovné kompetence přesouvat od rodičů na instituce. „Socializace

dítěte se odehrává především přes rodinu a nezastupitelnou roli má i ve Školotelce," říká Eva Svobodová. V době, kdy komunikaci v rodinách mnohdy nahrazují technologie, může být podle ní Školotelka cestou, jak obnovit kvalitní mezilidskou komunikaci a současně rozvíjet dítě v souladu s jeho individuálními potřebami a možnostmi.

Na počátku roku 2025 byla dokončena revize rámcových vzdělávacích programů pro předškolní a základní vzdělávání, která by měla obecně přinést do škol větší individualizaci vzdělávání a strategie podporující samostatnost dětí a vnitřní motivaci k učení. S touto vizí byla už Školotelka vytvářena a dnes může sloužit pedagogům jako zásobník činností pro individuální práci s dítětem s ohledem na jeho specifické potřeby, ale také jako inspirace pro skupinovou práci a nepřímo řízené činnosti. Ty by měly alespoň částečně nahradit frontální výuku v mateřských školách.

Před Školotelkou a jejími autory stojí podle Evy Svobodové v současné době dvě výzvy. Tou první jsou drobné formální úpravy ve vztahu k terminologii revidovaného rámcového vzdělávacího programu. Druhá spočívá v informovanosti pedagogické veřejnosti o možnostech využití programu pro modernizaci vzdělávání v souladu s revizí, podle které by mateřské školy měly začít povinně pracovat od září 2026.

Tím by se měl zvýšit i prodej „Školotelky“. Zpětná vazba od mateřských škol, které si program zakoupily, je pozitivní, ale jeho prodej zatím podle firmy Infra nepokryl náklady, které do ní firma vložila. A to přes její nadčasovost a nesporné kvality. Závěry moderních vědeckých výzkumů prokazují, že předškolní výchova je pro budoucnost člověka extrémně důležitá. Právě v době před nástupem do školy získává dítě klíčové kompetence a i určité návyky a postoje, které mohou ovlivnit jeho budoucí život a podílet se na jeho životní i profesní úspěšnosti.

Podle Evy Svobodové stojí za to připomenout, že v sedmdesátých letech minulého století zahájili američtí sociologové kontrolovaný experiment, ve kterém poskytli předškolní výchovu několika stovkám dětí z chudých a vyloučených lokalit. A jejich životní úspěchy pak dlouhodobě porovnávali s kontrolní skupinou, které tato možnost nebyla poskytnuta. Výsledek mluvil zcela jasně. Děti, které prošly předškolní výchovou, byly v životě výrazně úspěšnější. A dokonce nejen ony, ale i jejich děti. A lze předpokládat, že budou i vnoučata. Tím se potvrdil význam předškolního vzdělávání pro celý život jednotlivce.

„V současné době osobně považuji ohrožení technologiemi ve vyspělých státech, mezi které se řadí i naše republika, za masivnější, neviditelné a tím i nebezpečnější než ohrožení chudobou,“ řekla Eva Svobodová. Školotelka by mohla být podle ní jednou z cest, jak propojit tento „moderní“ trend s láskyplným a respektujícím lidským přístupem. „Velice mne těší, že ocenění, které se Školotelce dostalo, je potvrzením, že i u nás v České republice je předškolní vzdělávání vnímáno odbornou veřejností jako významná součást vzdělávacího systému a uvědomujeme si jeho význam pro celý život člověka,“ říká Eva Svobodová. ●

Text: Marek Kerles

Foto: archiv PF JU

VÝMĚNA STUDENTŮ PROPOJUJE KONTINENTY

Studenti JU odjíždějí na dvouměsíční pobyty do Zambie, ti zambijští naopak sbírají cenné zkušenosti v Českých Budějovicích – spolupráce JU a Cavendish University Zambia (CU) začala v roce 2023. O rok později přicestovaly do Českých Budějovic první dvě zambijské studentky Monique a Vanesa na pilotní výměnný pobyt.

Trí studenti z Cavendish University Zambia na TF JU

V sociální práci musíte mít schopnost přizpůsobit se jiné kultuře, jinému myšlení. To je právě ten největší přínos pro zambijské studenty tady na JU – dává jim to příležitost se v tomto směru nejen obohatit, ale i si víc věřit,” říká Freeborn Kibombwe, doktor teologie na Cavendish University Zambia a jeden z iniciátorů spolupráce JU a CU, který v březnu přicestoval na pracovní návštěvu do Českých Budějovic. Přijeli s ním také 2 studentky a jeden student CU, kteří na Jihočeské univerzitě zůstanou do konce letního semestru. S doktorem Kibombwem se scházíme v Akademické knihovně, ze které je unešený – líbí se mu otevřený prostor i technické novinky jako třeba akustické budky. Vše pečlivě dokumentuje a sbírá inspiraci pro svou domovskou univerzitu v Lusace. Pro budoucí africké i české sociální a charitativní pracovníky se výměna informací a zkušeností mezi oběma školami stala zásadní součástí univerzitní přípravy.

Čeští studenti na svých stážích v Zambii pochopí, jak těžké je v rozvojové zemi nastavit jakýkoli sociální program nebo systémovou pomoc. „Je to třeba otázka sirotků, děti žijících na ulici – není jednoduché nastartovat charitativní práci v oblasti, kde chybí zdroje. Čeští studenti často přijíždějí s představou založenou na tom, co funguje v Evropě. A v Zambii pochopí ta úskalí a překážky. Otevře jim to oči, což je pro jejich budoucnost v charitativní práci nesmírně důležité,“ dodává Freeborn Kibombwe.

Podmínkou výjezdu českých studentů do Zambie je absolvování předmětu na TF JU, který se otevírá v letním semestru. Studenti v něm pracují s tématy jako rozvojová země, dobrovolnictví, rozvojová zahraniční spolupráce nebo úloha pomoci v sociální práci. Zároveň tu sdílí zážitky ti, kteří už na praktické stáži byli. „Vzhledem k našim zkušenostem z předešlých výjezdů jsme velmi precizní v přípravě studentů na cestu do Zambie. Kandidáti procházejí výběrovým řízením a ty vybrané pak proškolíme. Máme sepsaná jasná pravidla, jak v Zambii fungovat. Vše probíhá v přátelském duchu, nicméně v určitých oblastech, jako je třeba bezpečnost v Zambii, jsme nekompromisní. Studentům stále připomínám, že je třeba ctít pravidla dané země a přicházet do Zambie s respektem a úctou k jejich kultuře,“ popisuje přípravu studentů před výjezdem do Zambie Veronika Zvánovcová z Teologické fakulty JU, která stála u zrodu spolupráce obou univerzit.

V ZAMBII VLÁDNE FOTBAL

Dr. Kibombwe doplňuje postřeh, jak africké děti ulice české studenty vnímají. Nejprve jsou pro ně atrakcí. Českou republiku znají hlavně díky fotbalu. Ten v Zambii funguje výborně. Systém fotbalových akademií, který nabízí tento sport i těm nejchudším mladým talentům, je vymyšlený podle něj skvěle. Starší fotbalisti jsou velkou inspirací pro mladší, přehled o světových klubech a hráčích je u Zambijců neuvěřitelný. A na popularitě získává sport i u žen. „Ženský národní tým byl na Mistrovství světa, malé holčičky chtějí hrát fotbal, dvě naše hráčky mají angažmá v USA. Ženský fotbal je teď velký boom,“ vypráví s úsměvem. Co ovšem v zemi naopak schází, jsou konkrétní sociální programy podpořené vládou. V Zambii je podle něj hodně lidí, kteří pomáhají, jen málo jich má ale potřebnou kvalifikaci. Na to se chce na své domovské univerzitě zaměřit.

„Máme přes 100 okresů, v každém je úřad, ale sociální pracovníci chybí. Do budoucna budou tito lidé s potřebnými znalostmi určitě žádaní. Jeden příklad za všechny – čelíme teď velké vlně rozvodovosti, ale vláda už pak neví, jak řešit problémy rozdělených rodin, děti po rozdělení rodičů často končí na ulici. To jsou věci, které se v evropské perspektivě těžko dají představit,“ dodává Freeborn Kibombwe.

POMOHLO BY VÍC PRAXE

Moderní doba a technologie podle něj přinesly rozpad tradičních struktur. Muž chodil do práce, žena poskytovala sociální zázemí, vychovávala děti. Dnes pracují i ženy, jenže systém na to není připravený. V tomto ohledu je pro něj návštěva ČR velkou inspirací – spolupráce škol, charitativních organizací a samospráv v Zambii vázne. „V Česku máte velmi rozvinutou spolupráci mezi institucemi, to se u nás teprve učíme. A také není možné hledat řešení bez výzkumu – na

Cavendish University musíme nastartovat výzkum, musíme publikovat. Na JU máte výzkum v mnoha oblastech na vysoké úrovni, my jsme v tomto ohledu na začátku,“ vysvětluje Freeborn Kibombwe. Studenty by chtěl víc zapojovat do praxe už během studia. V každém okrese by mohli vykonávat několikaměsíční stáže v sociální práci a pomoci tak nastartovat systém, který pak musí podpořit vláda. To je podle něj jedním z nejzásadnějších podnětů, které si odváží po 14 dnech strávených na Jihočeské univerzitě v ČB. Oblast, kde se naopak Češi mohou inspirovat u Zambijců je podle Veroniky Zvánovcové komunitní práce. „Pro naše studenty vidím největší přínos v tom, že si v Zambii vyzkouší pracovní i osobní hranice. Zvládnout se pohybovat v naprosto odlišném kulturním prostředí je pro ně velká zkušenost,“ shrnuje benefity rozvíjející se spolupráce obou univerzit. ●

Text: Edita Kadlecová

Foto: archiv TF JU

NOVÝ E-SHOP LÁKÁ NA RYBÍ LAHŮDKY

Prodejna „Ryby pro zdraví“ Fakulty rybářství a ochrany vod JU otevřela nový e-shop a cílí na lepší dostupnost originálních rybích produktů. V budoucnu by měly být k zakoupení i přímo v univerzitním kampusu.

Jezte ryby, jsou zdravé,” zní okřídlené heslo, na které Češi ale příliš neslyší. Konzumace ryb je u nás hluboko pod celoevropským průměrem a u sladkovodních ryb činí roční spotřeba na osobu jen asi 1,5 kilogramu. Tento trend se snaží zvrátit prodejna „Ryby pro zdraví“ při Fakultě rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity. „Výrobků ze sladkovodních ryb na trhu stále moc není, zpracovna naší velikosti zásadní změny nenastolí sama, ale může být inspirací pro ty velké,” vysvětluje Anna Hovorková, která je od února novou vedoucí prodejny a fakultní pracovny.

Prodejna svým zákazníkům nabízí nevšední pochutiny ze sladkovodních ryb s cílem zpřístupnit jim tento produkt v jiné, originální podobě a zároveň ukázat ostatním produkčním rybářům, že to jde. Jednou z novinek, reagujících na přesun nákupů i běžných potravin do online prostředí, je nový e-shop a dále zahájení projektů, které nabídnou gastronomické semináře nebo vytvoření videotéky s rybími recepturami. Zadá-li člověk do vyhledávače spojení „ryby pro zdraví“, rozvine se před ním nabídka nejrůznějších produktů od kapřích filet, rybích salátů, polévek, přes marinované

ryby až k sezónním nabídkám kaviáru. Zajímavým počinem je polévka vytvořená podle receptury obrozenecké buditelky Magdalény Dobromily Rettigové. „Jedná se o silný rybí vývar, jemné maso z kapra a směs koření, které dodává pokrmu autentičnost,“ upřesňuje Anna Hovorková. „Když ji u nás připravujeme, voní celá zpracovna po hřebíčku a zázvoru,“ dodává. Velké oblíbené se těší rybí saláty a polévky, segedínský guláš ze sumečka afrického nebo novinka v podobě pstruha v bylinkové marinádě. Díky přehlednému e-shopu je možné objednávat si chlazené produkty prodejny Ryby pro zdraví online a vyzvednout si je na prodejně, u trvanlivých výrobků funguje dovážka na vybraná výdejní místa služby Balíkovna. Z hlediska nabídky čerstvých ryb upoutá pozornost degustační balíček čtyř druhů sladkovodních ryb – kapra, amura, sumce a tolstolobika. Zájemce tak může chuť jejich masa porovnat a zjistit, co mu vyhovuje nejvíce.

VYUŽIJÍ SE I ZBYTKY Z VÝROBY

Kudy podle Anny Hovorkové vede cesta k zákazníkovi? „Je třeba u něj odbourat strach a podnítit zvědavost,“ vysvětluje. Zbavit ho obavy z kostí a nabídnout mu produkt, který je něčím jedinečný a který nikde jinde nekoupí. A slibuje zajímavou chuť, která nemusí připomínat štedrovecerního kapra obaleného ve strouhance.

Velký význam přikládají zaměstnanci prodejny tomu, aby byl využit maximální potenciál ryb a rybí svaloviny jako takové. Z odřezků a zbytků z výroby vytvářejí sekánu, paštiky nebo karbanátky, využívají ryby z lokální produkce a aktivně spolupracují s produkčními podniky rybářství. Do budoucna by chtěli své výrobky nabízet i přímo v kampusu Jihočeské univerzity. Prozatím je možné si zboží objednat na výdejní místa služby Balíkovna nebo si ho vyzvednout na prodejně na Husově třídě 458/102.

Otevírací doba je ve čtvrtek od 10.00 do 12.00 hodin a pak odpoledne od 15.00 do 17.00. ●

Text: Miroslav Boček
Foto: archiv FROV JU

TAJEMSTVÍ SAHARSKÉ PUMPY

Obava z rozšíření Sahary k jihu je jednou z hlavních hrozeb souvisejících s globálním oteplováním. Podle vědců Jihočeské univerzity, kteří zkoumají historii osídlení Afriky, ale Sahara mnohokrát vyschla a znovu se zazelenala i bez vlivu člověka.

O tom, že saharská poušť byla kdysi zeleným rájem, se píše opakovaně. Méně známou skutečností ale zůstává fakt, že k podobné zásadní přeměně pouště docházelo v minulosti opakovaně a tyto změny měly dalekosáhlý vývoj nejen na migraci fauny a flóry mezi kontinenty, ale i na vznik lidských kultur.

„Během posledních osmi milionů let se Sahara zazelenala dvěstětřicetkrát. Existuje dokonce v tomto směru vědecký koncept, kterému se říká saharská pumpa,“ řekl archeolog a botanik Jihočeské univerzity Jaromír Beneš, který spolu s kolegy provádí

dlouhodobý archeologický a botanický výzkum v západoafrickém Senegalu a který se rovněž podílí na výzkumu Českého egyptologického ústavu.

O tom, kolikrát se saharská poušť změnila v zelený ráj a naopak, podle Beneše dnes existují jasné vědecké důkazy, nejedná se o žádné teorie či spekulace. Důvodem těchto změn byly astronomické jevy, klima je totiž astronomicky řízeno.

Zprv se pravidelně střídá pozice Země vůči Slunci. „K tomu se pravidelně mění náklon zemské osy s periodou čtyřicet jedna tisíc let a také její precese, což je oblouk zemské osy

kolem jejího pomyslného středu s periodou jednadvacet tisíc let," říká docent Beneš. Tyto mechanismy jsou podle něj hlavní příčinou střídání dob ledových a meziledových, kterých bylo za dobu posledních dvou miliónů let hned několik desítek.

Příčina saharských proměn klimatu je pravděpodobně ukryta právě v precesním pohybu naší planety. „Musí se k tomu ale dodat, že ten mechanismus ještě není znám celý," říká Beneš. Jedna věc je však jistá. Na základní astronomické příčiny minulých proměn Sahary neměl člověk naprosto žádný vliv. Bylo tomu spíše naopak.

Opakované proměny pouště v zeleň přispěly k migraci fauny a flóry, k čemuž se později přidala i migrace lidí mezi Eurasií a Afrikou přes pevninský most v oblasti Levanty. Když se klima stalo sušším, Sahara se vrátila do pouštních podmínek, což vedlo k ústupu flóry a fauny savany do oblastí subsaharské Afriky nebo údolí Nilu, případně do saharských oáz.

Zelené fáze Sahary začínaly určitou iniciační etapou trvající několik tisíc let. Poté nastala plná zelená fáze, jejíž délka kolísala mezi čtyřmi až osmi tisíci let. Poté nastalo opět období postupného vysychání, kdy se Sahara proměnila v poušť.

Podle Jaromíra Beneše dnes existuje o těchto opakovaných proměnách saharské pouště řada nezpochybnitelných důkazů, včetně například výsledků výzkumu pomocí hlubokomořských vrtů v usazeninách mořského dna. Podobně lze dokázat tyto změny na složení bahnitého dna bývalých saharských jezer.

„Třetím typem pak je jednoduché datování zvířecích kostí z povrchu pouště pomocí radiouhliku. Tato metoda pak dokládá, v jakém období zvířata v oblasti naposledy žila," říká Beneš.

To, že se Sahara tolikrát prokazatelně měnila i bez vlivu člověka, svědčí k domněnce, že člověk nemůže ani za současné klimatické změny. Jenže tak jednoduché to podle

Jaromíra Beneše není. I když klima na planetě ovlivňují astronomické cykly, trvající v řádu desítek až statisíců let, člověk za několik posledních staletí tento přirozený chod klimatu narušil. A to především vypouštěním skleníkových plynů.

„To je nesporný fakt a nebezpečný trend," říká Beneš. Existují podle něj dokonce modely, které ukazují, že se v současné době nacházíme v přirozeném cyklu ochlazování. A to je (zatím) také určitá záchrana pro lidstvo. Kdyby se totiž v rámci přirozeného cyklu klima neochlazovalo, pak by oteplování vlivem člověka bylo ještě masivnější a jeho důsledky výraznější. Takhle alespoň příroda trochu brzdí změny vyvolané člověkem.

Dobrou laboratoří procesů klimatických změn v Africe je právě Senegal, kde svůj výzkum provádí už od roku 2018 vědecký tým Jihočeské univerzity. Sahelská téměř pouštní vegetační zóna plynule přechází v pás savan se stále hustším stromovým zápojem až do zóny tropického opadavého lesa.

„My tam pozorujeme, že tradiční ušklé zemědělství místní lidi dobře uživí, a zrovna ze Senegalu lidé příliš neodcházejí. Lidé jsou tam na horké klima evolučně vybaveni. Na rozdíl od Evropanů a dalších obyvatel mírného pásma, kterým by se v horkém klimatu žilo velmi obtížně," říká Beneš. ●

Text: Marek Kerles

Foto: Václav Čílek

REZISTENCE NA LÉKY JE PROBLÉM, MÁ ALE ŘEŠENÍ

Po střední škole se klidně mohla stát třeba podnikovou účetní, studium na FZT JU ji ale nasměrovalo úplně jinam – od agropodnikání se postupně pracovala až k parazitologii. Absolventka doktorského studia Obecné zootechniky Nikola Havrdová (34) v současnosti pracuje jako odborný asistent na Katedře zootechnických věd a loni získala ocenění za nejlepší dizertační práci v soutěži Věda pro zemi, kterou pořádá Národní zemědělské muzeum ve spolupráci s Českou akademií zemědělských věd.

OD ÚČETNICTVÍ K PARAZITOLOGII

I když měla Nikola ke zvířatům blízký vztah od dětství, zemědělství ji začalo zajímat až po maturitě. „Táhlo mě to k zootechnice nebo ještě lépe ke studiu veterininy, ale na ty jsem v té době neměla známky ani vzdělání, proto jsem zvolila program Agropodnikání, který

lépe navazoval na to, co jsem do té doby studovala,” popisuje zpětně celkem logický krok – maturovala totiž z ekonomiky a podnikání na strakonické průmyslovce. Původně si myslela, že by se mohla věnovat podnikání v zemědělství, ale vysokoškolské studium ji hned v prvním ročníku nasměrovalo úplně jinam.

Zcela ji pohltila genetika a šlechtění, o něco později i parazitologie. „Na Agropodnikání často přijdou středoškoláci třeba z ekonomických škol, stejně jako jsem byla tehdy já. Proto mám dnes jako vyučující předmětu Morfologie a fyziologie hospodářských zvířat pro prváky pochopení

a skutečně často začínáme doslova od nuly,“ vysvětluje odborná asistentka, která fakultní studenty učí mimo jiné i předmět Šlechtění hospodářských zvířat. „Je to takový můj splněný sen, protože i když se z hlediska výzkumu věnuji v posledních letech spíše parazitologii, tak právě genetika a šlechtění zvířat je obor, který na fakultě patřil k mým nejoblíbenějším a nasměroval mě dál,“ popisuje důvod, proč v navazujícím magisterském studiu byl už jasnou volbou studijní program Zootechnika. Už název její bakalářské práce „Diverzita, fylogenetika a biologie různých izolátů *Cryptosporidium muris*“ dává tušit, že se rozhodně nejedná o typické agropodnikatelské téma. „V bakalářce jsme popsala nový druh kryptosporidie, žaludečního parazita, který infikuje různé druhy zvířat. My jsme ho zkoumali u hlodavců,“ popisuje téma, které později rozvinula i v diplomové práci na téma „Laparotomické infekce hostitelů střevními a žaludečními kryptosporidii“. „Testovali jsme na myších, jak se infekční látka dostane do žaludku zvířete a dojde k nastartování parazita, který prochází vývojovým cyklem a infikuje hostitele. Onemocnění způsobuje průjemy, krvácení, edémy, u neléčeného zvířete může dojít k úhynu,“ popisuje projevy onemocnění parazitem, který může infikovat i člověka.

SPOLUPRÁCE S CHOVATELI

Nikola Havrdová už v průběhu bakalářského studia získala částečný úvazek na Parazitologickém ústavu Biologického

centra AV ČR, který je obecně považován za špičkové světové pracoviště. „Pracovala jsem tam jako laborantka, dokonce jsem v laboratoři vzala i brigádu na mytí laboratorního skla, což mě utvrdilo v tom, jak důležitá je hygiena na pracovišti,“ doplňuje. Na ústavu

působí i její bývalý školitel, profesor Martin Kváč, který je respektovaným odborníkem mimo jiné právě na kryptosporidie. „Celkově mi Akademie dala mnoho zkušeností do profesního života, ale bohužel mě limitoval fakt,

že se tam nevěnuji zemědělským zvířatům, která jsou pro mě prioritní,“ vysvětluje, proč se nakonec z Parazitologického ústavu, kde pracovala ještě v rámci dizertace, přesunula jako akademický pracovník na Katedru zootechnických věd FZT JU. Právě již zmíněná úspěšná dizertační práce „Diagnostika parazitárních onemocnění a úspěšnost vybraných terapeutických postupů u licho-kopytníků a sudokopytníků“, kterou psala pod vedením profesora Miloslava Šocha, opět navázala na předešlá témata. Tentokrát však figurují v „hlavní roli“ hlístice namísto kryptosporidií. Nikola sledovala účinnost vybraných léčiv u hospodářských zvířat, konkrétně malých a velkých přežvýkavců. Právě rezistence zvířat na léčiva je považována za jeden z největších problémů současných chovatelů. „To je sice pravda, ale já vidím ještě jeden zásadnější problém – to, že chovatelé neumějí veterinární přípravky správně aplikovat a nedodržují předepsané postupy. Často tedy upřednostňují profylaktickou léčbu. Pokud je zasažen jedinec, léčí celé stádo. Parazit si pak vytvoří odolnost. Navíc pokud profylakticky podáte dávku již silně zasaženému zvířeti, může jedinec uhynout, protože nebude mít dostatek času, aby tělo regenerovalo. Pokud se naopak látka rozdělí na několik dní, znamená to, že sice

neuhynou všichni jedinci parazita najednou, ale tělo zvířete bude mít čas, aby si zvyklo a připravilo se na další dávku odčervení," vysvětluje princip léčby. Nikola Havrdová se proto snaží přesvědčit zemědělce, aby začali upřednostňovat sporadickou léčbu, tedy cílenou aplikaci konkrétního léčiva na konkrétní hospodářský druh a konkrétního jedince. Zní to vše logicky, v čem tedy vězí překážka, aby se tyto postupy dostaly běžně do praxe? „Zásadní faktor je časový. Je nutná intenzivní spolupráce s chovateli. Odebírání vzorků je velmi časté, ideálně alespoň jednou za měsíc po dobu jednoho roku. Je to i důvod, proč se tomuto tématu věnuje opravdu jen omezené množství vědců. Pokud byste chtěli dohledat nějakou odbornou studii, pak možná na

velbloudy nebo lamy, ale na hospodářská zvířata v našich podmínkách prakticky vůbec. Nicméně věřím tomu, že pokud se chovatelé v budoucnu naučí léčit zvířata cíleně, sníží tím riziko rezistence ve svých chovech," říká vědkyně, které skutečně záleží na tom, aby se hospodářská zvířata měla lépe.

MEZI FAKULTOU A PRŮMYSLKOU

I když Nikolu Havrdovou vždycky naplňovalo spíše vědecké zkoumání a aplikace výsledků do praxe, nevyhýbá se ani výuce studentů. Často pendluje mezi fakultou a Střední průmyslovou školou automobilní a technickou v Českých Budějovicích, kde přibližně čtrnáct hodin týdně externě vyučuje chemii a biologii. „Beru to jako formu přivýdělků, ale zároveň mě ta práce baví. Mozek si alespoň odpočine od vědy, při výuce nemusím tolik přemýšlet, i když někteří žáci občas dokáží položit velmi zajímavé otázky. Alespoň mě to nutí neustále se vzdělávat a být aktivní v hledání informací a zdrojů," říká Nikola, která podle svých slov byla vždy studijní typ – už v době univerzitních studií jste ji mohli spíše zastihnout v knihovně, než s přáteli v hospodě. Ke svým středoškolským studentům se snaží mít přátelský přístup, drží se rčení „škola hrou". „Snažím se používat moderní prvky ve výuce, hrajeme hry, v laboratoři už s prváky vymýšlíme zábavné pokusy, které je na jednu stranu učí laboratorní preciznosti, zároveň jim ale zábavnou formou ukazují, že chemie je všude kolem nás. A pokud dokáží propojit chemii a biologii, mohou lépe pochopit sami sebe, třeba z hlediska emocí nebo nejrůznějších projevů lidského těla," dodává mladá vědkyně, která podle svých slov ve volném čase nejlépe relaxuje cestováním, věnuje se ale také rekonstrukci historických vozidel, vojenské technice nebo lukostřelbě. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: archiv FZT JU

STUDENTKY FYZIOTERAPIE UČILY V NEPÁLU PÉCT CHLÉB

Originálním symbolem přátelství mezi Zdravotně sociální fakultou JU a Dhulikhel Hospital v Nepálu se stal kváskový chléb. Od letošního jara ho místní lidé díky studentkám Fyzioterapie dovedou i upéct.

Dhulikhel Hospital v Nepálu patří už mnoho let k nejatraktivnějším místům, kam studenti ZSF JU vyjíždějí na stáže. Od poloviny února do začátku května tam pobývaly i Bára Hadáčková a Veronika Štajnerová z druhého ročníku Fyzioterapie. Kromě povinností v nemocnici a poznávání země přijely ještě s dalším plánem. Vezly s sebou kvásek s odhodláním, že naučí Nepálce péct český chléb. Ředitel nemocnice Dr. Ram Kantha Makaju Shrestha totiž žil dlouhá léta v Rakousku a voňavý bochník s křupavou kůrkou si už při návštěvě tehdejšího Československa velmi oblíbil. Od té

doby na něj s nostalgií vzpomíná – a proto mu čeští stážisté vždy vozí čerstvý kmínový chléb jako dárek.

Studentka Bára Hadáčková se rozhodla, že zkusí předat umění kváskového pečení místním kuchařům a ukáže jim, jak si upéct vlastní chléb. Říká, že jí bylo ctí předat tradici našeho národního pokladu, který oceňují i lidé za hranicemi Evropy – proto vezla do Nepálu kvásek ve skleničce, a to dokonce pětadvacetiletý. „Cestu letadlem a den v Dubaji přežil, ale čekání na to, až se vrátíme z Langtang treku už ne. Pečení se tak proměnilo v dobrodružství spojené

Studentky Bára Hadáčková (druhá zleva) a Veronika Štajnerová na návštěvě u místní rodiny.

se zakládáním nového kvásku,” vysvětluje studentka nečekanou komplikaci. Doktor Ram sjednal schůzku s kuchařem a jeho neteř ve svém hotelu zajistila všechny potřebné ingredience i vhodnou pec. „Po deseti dnech shánění vhodné mouky jsme založily nový kvásek, který byl po týdnu připraven k pečení. Chléb se povedl na jedničku a naši nepálští přátelé už si ho po naší instruktaži pečou sami,” líčí Bára netradiční proces, který zpestřil odbornou stáž.

MNOHALETÁ SPOLUPRÁCE S NEPÁLSKOU NEMOCNICÍ

ZSF JU spolupracuje s Kathmandu University School of Medical Sciences, jejímž klinickým

pracovištěm je právě Dhulikhel Hospital, už od roku 2015. Nejdrív byly stáže určené pro studenty Ošetřovatelství a od roku 2018 byla tato spolupráce rozšířena ještě o Fyzioterapii. Studentky vycestovaly do Nepálu díky programu Erasmus+. Přály si poznat úplně jiný svět, jeho kulturu i zdravotnický systém. Byly také zvědavé, jak zvládnou práci v nepohodlí a mimo naše evropské standardy. „Vybavení bylo často omezené a to, co my považujeme za samozřejmost, zde zdravotníci nahrazovali kreativními řešeními. Bylo fascinující sledovat, jak kvalitní péči lze poskytovat i s minimálními prostředky, pokud nechybí motivace, empatie a odborné znalosti. Místní fyzioterapeuti přistupovali k pacientům s velkou lidskostí a úctou, což pro nás bylo nesmírně inspirující,” shodují se. Zaujalo je například, že zdravotníci často improvizují a vytvářejí levnější alternativy. Patří mezi ně úprava plastové láhve s brčkem, což funguje na podobném principu jako přístroje pro nácvik dýchání. Hodně na ně zapůsobilo, že rodiny většiny pacientů trávily s nemocnými celý den a často pomáhaly i při úkonech spojených s rehabilitací. Během stáže se dostaly na různá nemocniční oddělení a mohly sledovat práci odborníků přímo v akci. Často se setkaly s diagnózami, které v Evropě vidáme spíš v učebnicích.

S obdivem sledovaly, jak jsou zdejší zdravotníci schopni si s danou situací poradit – s minimem vybavení a maximem vynalézávatosti. „Každý den přinášel nové zkušenosti a inspiraci, které nám rozšířily pohled na naši profesi. Velká většina pacientů, kteří přicházeli na ambulanci, trpěla bolestmi dolní části zad – často kvůli práci na poli a zvedání těžkých břemen. To je výrazně odlišné od našeho způsobu života, kdy travíme většinu dne prací v kanceláři,“ všimly si. Projevily se i kulturní rozdíly, například v tom, že pacienti si při návštěvě ambulance často nechávají na sobě oblečení, což fyzioterapii ztěžuje a klade vyšší nároky na vnímavost terapeuta. Významný rozdíl je i v tom, že lidé častěji než na židlích sedí na zemi nebo v dřepu, což platí i při používání toalety. „To jim pomáhá udržet si výrazně lepší flexibilitu než lidem u nás,“ doplňují další poznatek.

FESTIVAL BAREV HOLI I NOVOROČNÍ OSLAVY

Samozřejmě se snažily tuto exotickou zemi poznat co nejlépe. Jsou moc rády, že do Nepálu vyrazily právě zkraje roku, kdy příroda i kultura hrají všemi barvami. Ještě před začátkem praxí stihly vyrazit na několikadenní trek do oblasti Langtang. „Cesta horskou krajinou nám nabídla dechberoucí výhledy na zasněžené vrcholky Himálají a ukázala nám pohostinnost místních

obyvatel. Samotná trasa i noclehy v jednoduchých guest housech byly skvělou školou skromnosti a odolnosti,“ vzpomínají s nadšením a vděčností. Tato cesta prověřila i jejich otužilost a odhad, kolik vrstev oblečení je „tak akorát“.

O víkendech nechtěly zůstat jen v Dhulikhelu, a proto vyrážely objevovat okolí. V Bhaktapuru je okouzly úzké uličky plné soch a pagod, moc je zaujalo i místní hrnčířství. Vyrazily rovněž na safari do Chitwanu či do Namobuddhy, kde se jim líbila klidná atmosféra kláštera a krásných stúp a byl odtud nádherný výhled na údolí. Skvěle si užily slavnost Holi, což je proslulý festival barev plný veselí, hudby a radosti ze života. Krátce poté oslavily nepálský Nový rok, během něhož ulice ožily místními tradicemi a živou hudbou. Ovšem ne všechno je v Nepálu tak idylické, jak by se mohlo zdát. „Díky těmto zážitkům jsme nejen načerpaly energii a inspiraci, ale také jsme lépe porozuměly místním zvykům, tradicím a síle komunity,“ shrnují přínos této stáže, který přispěl i k jejich osobnímu růstu. Velkou výhodou pro ně byla spolupráce s nepálskými studentkami fyzioterapie, díky nimž se naše dívky lépe zorientovaly v nemocnici a snáze pochopily jak odlišné kulturní zvyklosti, tak rozdíly v terapeutických postupech. Získaly nejen nové odborné dovednosti, ale i respekt k práci v omezených podmínkách. Vrací se domů s větší pokorou a chutí hledat nové způsoby, jak pomáhat. „Pobyt v Nepálu nás naučil přizpůsobivosti, trpělivosti i tomu, že kvalitní péče nezačíná technikou, ale postojem. Člověk si uvědomí, že někdy opravdu stačí málo – vlídné slovo, úsměv nebo jen to, že pacient cítí, že mu opravdu nasloucháte. To vše si odnášíme jako cennou zkušenost, kterou chceme přenášet do své budoucí praxe.“ ●

Text: Alena Binterová

Foto: archiv B. Hadáčekové a V. Štajnerové

www.jcu.cz

facebook.com/jihoceska.univerzita

twitter.com/JihoceskaUni

Universitas
magazin rybných škol